

Darja Mihelič, **Piranske notarske knjige-fragmenti (1289–1305). Peti zvezek.** Ljubljana : Založba ZRC, 2009. 239 strani. (Thesaurus memoriae. Fontes ; 4)

Darja Mihelič brez dvoma sodi med najboljše poznavalce srednjeveškega gradiva Piranskega arhiva. Zato nas ne sme čuditi, da tako vztrajno nadaljuje z izdajanjem najstarejših ohranjenih piranskih notarskih knjig. Doslej je izdala štiri celovito ohranjene notarske kodekse, ki jih hrani piranska izpostava Pokrajinskega arhiva Koper. Ti so sledili časovnemu zaporedju njihovega nastanka (ocene: prva knjiga – Ferdo Gestrin, ZČ 38, 1984 str.145–146; druga knjiga – Ignacij Voje, ZČ 41, 1987, str. 365–366; tretja knjiga – I. Voje, ZČ 58, 2004, str. 220–222; četrta knjiga – I. Voje, ZČ 61, 2007, str. 239–240). V najnovejši izdaji pa smo obogateni z objavo ohranjenih delov četrtega, petega, sedmega, osmega in sedemnajstega notarskega sešitka.

Tokratne objave, kot poudarja avtorica, so večinoma delo notarja Dominika Petenarija, čeprav odkrije še rokopis 14 drugih notarjev. Dominika Petenarija še posebej predstavi. Kljub temu, da fragmenti notarskih kodeksov nosijo zaporedne oznake 4, 5, 7, 8 in 17, to ne ustreza kronologiji njihovega nastanka. S posebno metodo primerjave konkretnih dejavnih in pokojnih oseb omenjenih v piranskih notarskih knjigah, je prišla avtorica do zaključka, da so podatki iz fragmenta kodeksa štev. 5 (1289–1290) starejši od tistih, ki so oštevilčeni z zaporedno številko 4 (1291). Fragmenti omenjenih piranskih notarskih knjig beležjo imbreviature, ki so nastajale v obdobju od 1289 do 1305.

Darja Mihelič v uvodu zelo podrobno predstavi objavljene izvornike ohranjenih delov tekstov. Ugotavlja da imajo mnogo skupnih značilnosti. Zvemo koliko listov obsega posamezni sešitek, ohranjenost papirja, eventuelne poškodbe. Analizira jezik, besedilo in pisavo. Jezik je preprosta latinščina, pisava je enotna, gre za pisarniško kurzivno minuskulo. Grafično predstavi in opiše vsako črko posebej, opozori pa tudi na Dominikov notarski znak in druge znake, ki so jih uporabljali notarji.

V posebnem poglavju predstavi vsebino fragmentov posameznih notarskih knjig. Fragment z oznako 4 iz leta 1291 je izrazito stereotipen. Pri vsakem od notarskih vpisov gre za zadolžnice za žito. Sicer pa v ostalih knjigah prevladujejo zapisi z značajem zadolžnic. V nekaterih primerih jamčijo določnikovi poroki s svojim premoženjem. Več je zapisov o poslovanju z nepremičninami, dogovori o delu ter oporoke. Prav oporoke po vsebini prekašajo ostale zapise in dajo vpogled v imovinsko stanje oporočnikov. V fragmentu 8. knjige se omenja tudi dogovor o

trgovski družbi in v dveh primerih za vpis preproste oblike pomorskega zavarovanja, pri čemer se Piran zelo približuje dubrovniški trgovski praksi.

Avtorica nas seznaja tudi z njenim izdajateljskim pristopom. Vsaka objavljena imbreviatura je opremljena s kratkim regestom v slovenščini in angleščini. Izvirniki so objavljeni v celoti in so opremljeni s sprotnimi opombami. Opombe opozarjajo na zunanji izgled in na pisne ter vsebinske posebnosti.

Objavi fragmentov notarskih vpisov dodaja na koncu tri vrste seznamov, ki so zelo skrbno izdelani. Najprej je seznam osebnih, sledi seznam krajevnih imen, zaključuje pa pojmovni seznam. Pojmovni seznam služi tudi kot priložnostni slovarček latinskih besed povzetih iz tekstov. Na koncu avtorica še dodaja pregleden seznam vsebin spisov, podobno kot v prejšnjih zvezkih.

K preciznemu in sodobnemu izdajateljskemu delu izdajanja piranskih notarskih knjig Darji Mihelič lahko samo čestitamo z željo, da bi nadaljevala z objavljanjem še preostalega starejšega gradiva piranskega arhiva in s tem približala to gradivo širokemu krogu raziskovalcev.

Ignacij Voje